

Правління Національного банку України
ПОСТАНОВА

23 серпня 2024 року

Київ

№ 101

Про затвердження Змін до Інструкції про порядок організації касової роботи банками та проведення платіжних операцій надавачами платіжних послуг в Україні

Відповідно до статей 7, 15, 33, 33¹, 56 Закону України “Про Національний банк України”, з метою унеможливлення проведення фінансових операцій з готівкою, які містять високий ризик їх можливого використання з протиправною метою, а також зменшення терміну проведення досліджень готівки в Національному банку України Правління Національного банку України **постановляє:**

1. Затвердити Зміни до Інструкції про порядок організації касової роботи банками та проведення платіжних операцій надавачами платіжних послуг в Україні, затвердженої постановою Правління Національного банку України від 25 вересня 2018 року № 103 (зі змінами) (далі – Зміни), що додаються.

2. Надавачам платіжних послуг протягом шести місяців із дня набрання чинності цією постановою здійснити перегляд, актуалізацію внутрішніх документів з метою приведення їх змісту у відповідність до вимог, визначених у підпунктах 2, 4 пункту 2 Змін щодо надання платіжних послуг за переказом без відкриття рахунків.

3. Контроль за виконанням цієї постанови покласти на заступника Голови Національного банку України Олексія Шабана.

4. Постанова набирає чинності з дня, наступного за днем її офіційного опублікування.

Голова

Андрій ПИШНИЙ

Інд. 50

Зміни до Інструкції про порядок організації касової роботи банками та проведення платіжних операцій надавачами платіжних послуг в Україні

1. У розділі I:

1) пункт 2² доповнити новим абзацом такого змісту:

“Надавач платіжних послуг під час виконання платіжних операцій несе відповідальність за порушення вимог цієї Інструкції щодо оформлення касових документів та відповідальність, встановлену законодавством України. Надавачі платіжних послуг, які залучили для надання платіжних послуг комерційних агентів, несуть відповідальність перед користувачами за діяльність комерційних агентів, пов’язану з виконанням платіжних операцій з приймання готівки, відповідно до законодавства України та умов укладених між ними договорів.”;

2) пункт 2³ після абзацу другого доповнити новим абзацом третім такого змісту:

“Банк, платіжна установа, установа електронних грошей зобов’язані забезпечити дотримання своїми комерційними агентами вимог Закону про послуги та цієї Інструкції щодо здійснення операцій з приймання готівки через пункти надання фінансових послуг та із застосуванням платіжних пристроїв.”.

У зв’язку з цим абзац третій уважати абзацом четвертим.

2. У розділі VI:

1) розділ після пункту 111 доповнити новим пунктом 111¹ такого змісту:

“111¹. Надавач платіжних послуг/комерційний агент під час надання платіжної послуги користувачу не є платником або отримувачем за платіжною операцією, що ініційована платником через надавача платіжних послуг/комерційного агента на користь отримувача.”;

2) пункт 128 викласти в такій редакції:

“128. Надавач платіжних послуг/комерційний агент приймає від користувача готівку національної валюти за такими прибутковими касовими документами:

1) банк за платіжною інструкцією на переказ готівки приймає від:

резидентів України: юридичних осіб із місцезнаходженням на території України, які провадять діяльність відповідно до законодавства України, їх відокремлених підрозділів, відокремлених підрозділів юридичних осіб-нерезидентів, які здійснюють підприємницьку діяльність на території України від імені юридичної особи-нерезидента, фізичних осіб, включаючи фізичних осіб-підприємців, фізичних осіб, які провадять незалежну професійну діяльність відповідно до законодавства України;

нерезидентів України: юридичних осіб із місцезнаходженням за межами України, які створені та діють відповідно до законодавства іноземної держави, представництв таких юридичних осіб в Україні, які не здійснюють підприємницької діяльності на території України від імені юридичної особи-нерезидента, офіційних представництв, міжнародних організацій та їх філій, що мають імунітет і дипломатичні привілеї, а також представництв інших організацій з місцезнаходженням за межами України, які створені та діють відповідно до законодавства іноземної держави і не здійснюють підприємницької діяльності відповідно до законодавства України, фізичних осіб;

2) небанківський надавач платіжних послуг за платіжною інструкцією на переказ готівки приймає від:

резидентів України: юридичних осіб із місцезнаходженням на території України, які провадять діяльність відповідно до законодавства України, їх відокремлених підрозділів, відокремлених підрозділів юридичних осіб-нерезидентів, які здійснюють підприємницьку діяльність на території України від імені юридичної особи-нерезидента, фізичних осіб-підприємців, фізичних осіб, які здійснюють незалежну професійну діяльність, і фізичних осіб;

нерезидентів України – фізичних осіб.

Надавач платіжних послуг/комерційний агент приймає готівку за платіжною інструкцією на переказ готівки від:

юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців і фізичних осіб, які здійснюють незалежну професійну діяльність, для зарахування виключно на рахунки;

фізичних осіб:

для зарахування на рахунки отримувачів;

для переказу без відкриття рахунку на користь фізичних осіб (крім фізичних осіб-підприємців, фізичних осіб, які здійснюють незалежну професійну діяльність) з метою отримання його готівкою в національній валюті;

за рахунками, які формуються юридичною особою/фізичною особою-підприємцем – отримувачем платежів на сплату платежів за товари, роботи, послуги відповідно до укладених договорів на користь таких юридичних осіб/фізичних осіб-підприємців;

3) за прибутковим касовим ордером – від працівників банку за внутрішньобанківськими операціями;

4) за документами, установленими відповідною платіжною системою, від: юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців і фізичних осіб, які здійснюють незалежну професійну діяльність, для зарахування виключно на рахунки; фізичних осіб:
для зарахування на рахунки отримувачів;
для переказу без відкриття рахунку на користь фізичних осіб (крім фізичних осіб-підприємців, фізичних осіб, які здійснюють незалежну професійну діяльність) з метою отримання його готівкою в національній валюті.”;

3) розділ після пункту 128 доповнити новим пунктом 128¹ такого змісту:

“128¹. Банк приймає готівку (готівкову виручку) від небанківських надавачів платіжних послуг та їх комерційних агентів, які мають підстави для самостійного здавання готівки, отриманої ними через платіжні пристрої для подальшого зарахування фактичної її суми на розрахунковий рахунок небанківського надавача платіжних послуг за платіжною інструкцією на переказ готівки, за умови наявності документа, що підтверджує факт розвантаження платіжного пристрою, який залишається в документах дня банку.

Банк під час приймання готівки (готівкової виручки) від небанківських надавачів платіжних послуг та їх комерційних агентів перевіряє відповідність суми за документом, що підтверджує факт розвантаження платіжного пристрою, сумі готівки, що здається як виручка відповідно до вимог нормативно-правового акта Національного банку з питань ведення касових операцій у національній валюті в Україні.”;

4) у пункті 140:

підпункти 2, 3 викласти в такій редакції:

“2) за платіжною інструкцією на видачу готівки:

видача готівки фізичним особам (включаючи фізичних осіб-підприємців і фізичних осіб, які здійснюють незалежну професійну діяльність) та юридичним особам з їх рахунків;

видача готівки фізичним особам (крім фізичних осіб-підприємців, фізичних осіб, які здійснюють незалежну професійну діяльність) за переказом без відкриття рахунку;

за операціями з рахунками умовного зберігання (ескроу);

видача готівки фізичним особам за операціями з погашення електронних грошей;

за операціями з відшкодування сумнівних банкнот, які за результатами дослідження Національного банку визнані платіжними;

3) за документом на отримання переказу готівкою в національній валюті, установленим відповідною платіжною системою, – фізичним особам

(включаючи фізичних осіб-підприємців і фізичних осіб, які здійснюють незалежну професійну діяльність) і юридичним особам з їх рахунків;”;

пункт після підпункту 3 доповнити новим підпунктом 3¹ такого змісту:

“3¹) за документом на отримання переказу готівкою в національній валюті, установленим відповідною платіжною системою, – фізичним особам (крім фізичних осіб-підприємців та фізичних осіб, які здійснюють незалежну професійну діяльність) за переказом без відкриття рахунку;”.

3. У розділі VII:

1) пункти 163, 167 викласти в такій редакції:

“163. Банк (філія, відділення) передає для дослідження до Національного банку:

1) сумнівну національну валюту, навмисно пошкоджені банкноти, пошкоджену національну валюту, банкноти (монети) з дефектами виробника протягом 15 робочих днів із дня їх вилучення з обігу;

2) сумнівну іноземну валюту протягом 30 робочих днів із дня її вилучення з обігу.

Дослідження банкнот (монет) з дефектами виробника та сумнівної іноземної валюти здійснює Департамент грошового обігу.”;

“167. Національний банк проводить дослідження сумнівної національної валюти, навмисно пошкоджених банкнот, пошкодженої національної валюти, банкнот (монет) з дефектами виробника, а також сумнівної іноземної валюти з дня їх надходження до Національного банку в строки, які не можуть перевищувати для:

1) сумнівної національної валюти, навмисно пошкоджених банкнот, пошкодженої національної валюти, банкнот (монет) з дефектами виробника – 30 робочих днів;

2) сумнівної іноземної валюти – 60 робочих днів.

Національний банк за результатами досліджень сумнівної національної та іноземної валюти, навмисно пошкоджених банкнот, пошкодженої національної валюти, банкнот (монет) із дефектами виробника оформляє акт про дослідження сумнівних банкнот (монет).”;

2) у підпункті 4 пункту 169 цифри “30” замінити цифрами “15”.